

INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANINI O'QITISHDA KREATIV
YONDASHUV

Musayev Timur Qaxramonovich

Samarqand viloyati Narpay tumani

64- umumta'lim maktabi

Informatika fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy talim berishda talim muassasalarda informatika va axborot texnologiyalarini oqitishda metodik qollanmalar va interaktiv yondashuv haqida fikr mulohazalar yuritiladi.*

Kalit sozlar: *texnologiya, axborot, metod, informatika, zamonaviy ta'lim*

Bo'lajak informatika o'qituvchisi o'sib kelayotgan avlodning umumta'lim maktablari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o'qitiladigan «Informatika va hisoblash texnikasi asoslari», «Informatika» va «Axborot texnologiyalari» fanlarining ahamiyatini, ularning mazmunini ajratish tamoyillarini, shuningdek, ularning boshqa fanlar bilan aloqadorligini tushunishi zarur.

“Informatika o'qitish metodikasi” fanidan amaliy mashg'ulotlarda o'quvchilarning ko'p rejali topshiriqlarni bajarishi nazarda tutiladi. Amaliy mashg'ulotni bajarish jarayonida o'quvchilar avval egallagan nazariy bilimlaridan foydalanadilar. Amaliy mashg'ulotlar o'quvchining nazariy bilimlari qanchalik o'zlashtirganligini aniqlash maqsadida o'tkaziladi. Amaliy mashg'ulotlarda o'quvchilar mavzularga oid ma'lumotlarni tahlil qiladilar va mavzuning amaliy jihatlari bo'yicha munozaralar olib borish orqali bilimlarini yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qollanmalar asosida o'quvchilar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali o'quvchilar bilimini oshirish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar hamda didaktik materiallar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

“Informatika o'qitish metodikasi” fani bo'yicha o'quvchilar quyidagi bilimlar bilan qurollangan bo'lishi zarur:

informatika va axborot texnologiyalari haqida tushunchalar; informatika va axborot texnologiyalarining har bir inson hayotidagi va jamiyatning rivojidagi roli;

informatikaning texnik va dasturiy vositalarining mohiyati va didaktik imkoniyatlari;

yangi pedagogik va axborot texnologiyalari va ularning o'quv-tarbiya jarayonida qo'llash.

«Informatika» fan va o'quv predmyeti sifatida.

Informatika o'quv predmyeti sifatida informatika fani va uning rivoji bilan uzviy bog'liq. Shuning uchun «Informatika va axborot texnologiyalarini o'qitish nazariyasi

va metodikasi» fani birinchi navbatda informatika fanining metodologiyasiga asoslanadi. O'zining xulosalarida u ta'lim va tarbiyaning umumiy tamoyillariga tayanadi. Ma'lumki, ushbu tamoyillar pedagogika va didaktika tomonidan ishlab chiqiladi. Bundan tashqari, «Informatika va axborot texnologiyalarini o'qitish nazariyasi va metodikasi» fani fiziologiya va psixologiya fanlari tomonidan qabul kilingan qonuniyatlardan ham bevosita foydalanadi.

Ta'lim-tarbiyaning asosiy maqsadlaridan biri bolgan informatikaning fan sifatida o'ziga xosligi, uning zamonaviy fanlar tizimida tutgan o'rni va ahamiyatidan, hozirgi jamiyat hayotidagi ahamiyatidan kelib chiqqan holda «Informatika» fanini o'qitishning maqsadlarini quyidagicha belgilash mumkin:

- o'quvchilarda kompyuter savodxonligini shakllantirish;
- o'quvchilarda axborotga ishlov byerish, uzatish va undan foydalanish jarayonlari haqidagi bilimlar asoslarini mustahkam va ongli o'zlashtirib olishlarini ta'minlash;
- o'quvchilarga dunyoning zamonaviy ilmiy ko'rinishini shakllantirishda axborot jarayonlarining ahamiyatini, jamiyatning rivojida yangi axborot va kommunikatsion texnologiyalarning ahamiyatini ochib berish;
- kompyuterlardan ongli va ratsional foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish.

O'rta ta'limda informatika va axborot texnologiyalari o'quv fanini o'qitishning asosiy maqsadi – o'sib kelayotgan avlodni zamonaviy axborot texnologiya vositalari bilan ishlash malakalari, mustaqil, mantiqiy va algoritmik fikrlash qobiliyatini rivojlantirishdan iborat va olgan bilimlarini hayotda tatbiq etishga o'rgatishdan iborat.

O'rta ta'limda informatika va axborot texnologiyalari ta'limining asosiy vazifalari: o'quvchilarga axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ularni amaliyotda qo'llash haqida bilimlar berish;

- kompyuterda masalalar yechish texnologiyalari va asosiy bosqichlarini ketmaketlikda to'g'ri bajara olish;
- algoritmik tuzilmalarni, algoritmlash va dasturlash asoslari haqida bilim berish;
- kompyuterning dasturiy ta'minoti va ularning imkoniyatlarini ajrata bilish hamda amaliyotda qo'llay olishga o'rgatish;
- o'quvchilarni aqliy rivojlantirish, ularning ilmiy dunyoqarashini kengaytirish, mantiqiy fikrlash qobiliyatini shakllantirish;
- axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini o'rgatib borish orqali ularda umuminsoniy qadriyatlarga rioya etishni rivojlantirishga qaratilgan va ta'lim- tarbiya olishning keyingi bosqichlarida davom ettirishlari uchun zarur bo'lgan tayanch kompetensiyalarni shakllantirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.A.Abduqodirov, A.Xaitov, R.Shodiev Axborot texnologiyalari Akademik lisey va kasb – hunar kolledjlar uchun darslik. – T.: O'zbekiston, 2001 y.

2.M.Aripov va boshqalar Informatika va informasion texnologiyalar. Oliy o'quv yurti talabalari uchun darslik T. 2005 y.

3.A.Axmedov, N.Tayloqov Informatika. Akademik lisey va kasb-hunar kollejlari uchun darslik. – T.: O'zbekiston, 2001. - 272 b.

4.U.Yu.Yuldashev, R.R.Boqiev, F.M.Zokirova. Informatika. Kasb-hunar kollejlari uchun darslik T, 2002 y.

5.T.X.Xolmatov. Amaliy matematika, dasturlash va kompyuterning dasturiy ta'minoti. – T.: 2000.